

Van 1971 tot 2021: 50 Jaar Huelgas Ensemble in muziek

Een feestconcert met stichter Paul Van Nevel in Bozar

door: **ROGER CREYF**

22 oktober 2021

in [Recensies](#), [Concerten](#)

0

0

SHARES

12

VIEWS

[Deel dit artikel op Facebook](#)[Deel dit artikel op Twitter](#)[Deel dit artikel via Whatsapp](#)

Wat is dat met onze zo bekende Vlaamse muzikale grootheden? Ze worden oud en vieren hun verjaardagen. Philippe Herreweghe deed dat nu al een tijd geleden voor zijn 70 jaar en is er ondertussen 74. Jos van Immerseel is dit jaar gevierd voor zijn 75 en nu is het feest voor Paul Van Nevel die 50 jaar zijn Huelgas Ensemble dirigeert en zelf 75 is. Maar geen erg, ze doen voort, en hoe! Dat kon je beleven bij het feestconcert van het Huelgas Ensemble in Bozar. De zaal waar ze altijd al welkom waren, sinds 10 november 1996, in die prestigieuze Henri Le

Bœuf zaal dan nog. Ook nu waren ze daar present met hun polyfonisch repertoire. En ze deden dat samen met hun gasten van het Nederlands Kamerkoor. En van vriend Jos Van Immerseel met Anima Eterna.

Statig schreden ze met zijn allen het podium op. Samen met het Huelgas Ensemble in totaal 24 zangers. Hoe kan het anders als je opent met Josquin Des Prez's "*Qui habitat*", een 24-stemmig motet van vier zesstemmige canons. Ook de zangers stonden in blokjes van zes opgesteld. Paul Van Nevel heeft de leiding over de Nederlandse koorleden én zijn ensemble, neemt zijn vertrouwde stemvork, de vrouwenstemmen zetten de toon, de andere groepen nemen over en vullen aan en je belandt onmiddellijk in de hemels hogere sferen van die perfecte polyfonie. Meesterlijk. Het doet meteen denken aan dat ander prachtwerk voor nog meer stemmen, van Thomas Tallis, zijn *Spem in alium*. Voor één keer klinkt hard ook mooi. Knappe start.

Dan is het aan het Huelgas Ensemble solo. En hier hoor je geen koor meer maar stemmen. Het is het waarmerk van het ensemble. Met een vroeg anoniem werk uit Cyprus van rond 1380. Heel het programma leidt je trouwens doorheen de geschiedenis van de polyfonie. Met later werk van Claude Le Jeune en Pierre de Manchicourt doorlopen we de Renaissance tot bij de vroege Barok van Samuel Scheidt. Heel anders wordt het klankbeeld als Jos van Immerseel zijn vriend Paul Van Nevel komt eren. Met zijn strijkers, een basso continuo en de voorloper van de fagot (een dulciaan) erbij, dirigeert hij het Huelgas in een Buxtehude cantate. Een ingetogen protestantse boodschap als barok intermezzo.

Een pauze is er niet voorzien maar Van Nevel neemt toch even het woord. Een kleine toespraak tijdens een feestconcert: "*Wat ik over 50 jaar Huelgas moet zeggen, moet uit het hart komen en kan ik niet van een papiertje aflezen. Ik heb het Huelgas niet gemaakt, mijn zangers hebben dat gedaan. Dat wil ik kwijt.*" Applaus volgt onmiddellijk. Hij bedankt ook de drie belangrijkste vrouwen die hem in zijn leven hebben bijgestaan. Evenals de vorige baas van *Bozar*, Paul Dujardin en de huidige baas van *Amuz*, Bart Demuyt die hem altijd carte blanche gaven. Een emotioneel moment, ook al begaf de micro het bij momenten. Nadat hij ook de leider van het Nederlands Kamerkoor, Peter Dijkstra, had bedankt, zongen die een uiterst gecompliceerd werk van Olivier Messiaen. Een grote en gewaagde sprong in de tijd was dat. *Cinq rechants pour 12 voix* uit 1949. Het heeft de reputatie even zo moeilijk te zijn als de *Lamentations* van Ernst Krenek. Complex en bijna orkestraal stemgebruik. Maar even complex en toch eenvoudig welluidend volgde dan weer het Huelgas met een Engels *anonymus* uit 1340. Plus een lievelingsstuk van Van Nevel, een *Agnus Dei* van Desprez uit zijn *Missa L'homme armé super voces musicales à 4*. Een technische krachttoer van componist en zangers. En om het geheel af te ronden leidde Van Nevel alle 24 zangers, nu nog meer ruimtelijk gespreid, in dat grandioze *Qui Habitat* van het begin. Cirkel rond. Polyfonie is de meest individualistische muziek die er is, vertelde hij me ooit, waarbij geen enkele stem moet luisteren naar

een ander. Zijn verdienste? Van bedachtzaam neergeschreven noten, in muziekhandschriften die honderden jaren soms anoniem opgeslagen lagen in verre of dichtbij vergeten dikke boeken of kleine bundels opnieuw muziek gemaakt te hebben, in meer dan honderd opnames en duizend concerten. *De onzichtbare kunst van de meerstemmigheid in deze tijd van visuele overdaad een plaats geven* noemt hij het zelf. Opdracht volbracht. Maar op het boekje dat alle “oude muziek”-liefhebbers na het concert meekregen, “The First Fifty Years”, stond op de laatste bladzijde gedrukt: “*de serie wordt de volgende 50 jaar verdergezet*”....

WAT: Josquin Desprez (Qui Habitiat), Anonymus uit Cyprus (Cunti fundent), Claude Le Jeune (Cigne je suis de candeur) Pierre de Manchicourt (Sustinuimus), Samuel Scheidt (Zion spricht), Dietrich Buxtehude (Nimm von uns, Herr, du trauer Gott), Olivier Messiaen (Cinq rechants, pour 12 voix), Anonymus uit Engeland (Exuita Syon), Josquin Desprez (Agnus Dei, extr. Missa L’homme armé super voces musicales), Scipione Lacorcia (Stravagante pensiero).

WIE: Huelgas Ensemble o.l.v. Paul Van Nevel; Nederlands Kamerkoor o.l.v. Peter Dijkstra; Anima Eterna o.l.v. Jos Van Immerseel.

WAAR: BOZAR, Henri Le Boeuf, Brussel.

WANNEER: 16 oktober 2021

Tags: BozarHuelgas EnsembleJosquin des PrezPaul Van NevelVroege muziek